

MIECZYŚŁAW KARAŚ
(1924–1977)

profesor Mieczysław Karaś urodził się 10 lutego 1924 r. w Przędzelu, w byłym powiecie niżańskim, w rodzinie chłopskiej. Naukę w szkole powszechnej rozpoczął w 1929 r. w Przędzelu, gdzie ukończył cztery klasy, a następnie uczył się w Ulanowie. Po ukończeniu szkoły powszechnej w 1936 r. uczęszczał do gimnazjum w Nisku. Wybuch wojny przerwał naukę — kontynuował ją od 1941 r. na tajnych kompletach gimnazjalnych w Stalowej Woli. Po wyzwoleniu, w r. 1944, zdał jako ekstern egzamin dojrzałości w Nisku. W 1945 r. rozpoczął studia na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Studiował filologię polską i słowiańską. Jego mistrzami byli wybitni uczeni: Kazimierz Nitsch, Zenon Klemensiewicz i Witold Taszycki, a także Tadeusz Lehr-Spławiński i Jerzy Kuryłowicz. W 1947 r. został asystentem wolontariuszem przy Katedrze Języka Polskiego — od tej chwili aż do końca życia był bez przerwy związany z Uniwersytetem Jagiellońskim. W 1950 r. uzyskał stopień magistra na podstawie rozprawy *Polska gwara partyjna przed pierwszą wojną światową*, napisanej pod kierunkiem Z. Klemensiewicza. W kilka lat później (1955) otrzymał stopień kandydata nauk filologicznych na podstawie rozprawy *Nazwy miejscowe typu Podgóra, Żalas w języku polskim i innych językach słowiańskich*. Promotorem był W. Taszycki. W 1957 r. został powołany na stanowisko docenta w Katedrze Języka Polskiego UJ, w 1966 r. został profesorem nadzwyczajnym, w 1971 r. zaś — profesorem zwyczajnym.

Osiąganiu kolejnych szczebli kariery naukowej towarzyszyło powierzanie M. Karasiowi coraz bardziej odpowiedzialnych funkcji uniwersyteckich. W latach 1958–1960 był prodziekanem Wydziału Filologicznego, w 1966 r. został wybrany na prorektora UJ. Stanowisko to piastował przez dwie kadencje. W 1972 r. i ponownie w 1975 r. otrzymał stanowisko najwyższe — rektora Uniwersytetu. W 1968 r. po przejściu W. Taszyckiego na emeryturę został kierownikiem Katedry Języka Polskiego, w 1971 r. zaś — dyrektorem nowo utworzonego Instytutu Filologii Polskiej.

Od wczesnych lat młodości angażował się M. Karaś w działalność polityczną i społeczną. Podczas okupacji należał do podziemnej organizacji wojskowej, później walczył w szeregach AK. W 1946 r. wstąpił do ZMW „Wici”, od 1948 r. należał do ZAMP. W 1952 r. został kandydatem do PZPR, a w 1953 r. — jej członkiem. Wkrótce został wybrany na I sekretarza organizacji partyjnej na Wydziale Filologicznym, a następnie przez wiele lat był I sekretarzem Komitetu Uczelnianego. Był też członkiem Komitetu Miejskiego oraz Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Krakowie. Później działał w centralnych władzach partyjnych (jako członek Centralnej Komisji Rewizyjnej, a następnie jako zastępca członka Komitetu Centralnego). Trzeba tu też wspomnieć o innych sferach działalności M. Karasia. Był on przewodniczącym Komitetu Językoznawstwa PAN, a także prezesem Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Bułgarskiej.

W bogatym dorobku naukowym M. Karasia, obejmującym ponad 300 pozycji, zaznacza się wyraźnie wielokierunkowość zainteresowań badawczych. Prowadzone

przez niego badania koncentrowały się na dialektologii, onomastyce, historii języka polskiego oraz współczesnym języku polskim. Omówienie dorobku naukowego M. Karasia rozpoczynam od dialektologii. Zajmuje ona w dorobku uczonego poczesne miejsce. Zdecydował o tym w znacznej mierze fakt, że wywodził się ze wsi, doskonale znał realia i obyczajowość tego środowiska, gwara była jego językiem macierzystym. Zaczął od prac drobniejszych, publikowania tekstów gwarowych z Małopolski, Mazur, studiów wyrazowych (np. o wyrazach *prućiać, kartać się, swychać, pardać się, wanc, niepił, skrzyżał, pucherak, zbróć*), licznych recenzji prac dialektologicznych (przez kilka lat prowadził dział przeglądu prac dialektologicznych w „Języku Polskim”). W latach 1963–1965 szczególną uwagę M. Karasia przyciągały gwary orawskie. Opublikował wtedy *Orawskie teksty gwarowe z obszaru Polski* (1964, wraz z A. Zarębą) i *Orawskie teksty gwarowe z obszaru Czechosłowacji* (1965). Zgromadzone w czasie badań terenowych obszerne materiały stały się podstawą opracowania najważniejszej w dorobku M. Karasia monografii o polskich gwarach Orawy (*Polskie dialekty Orawy*, cz. I: *Fonetyka i fonologia*, Kraków 1965). Praca ta stanowiła przełom metodologiczny w polskich badaniach dialektologicznych. Zawarł w niej badacz dokładny opis fonetyki gwar orawskich, ale nie poprzestał na samym opisie fonetycznym. Po raz pierwszy w polskiej literaturze językoznawczej przeprowadził konsekwentnie analizę fonologiczną materiału fonetycznego. Na konieczność uwzględnienia metody fonologicznej w pracach dialektologicznych M. Karaś zwracał niejednokrotnie uwagę w swych recenzjach. Ustalenie inwentarza fonemów gwar orawskich na podstawie bogatego zespołu ich wariantów, opis dystrybucji tych fonemów i ich wzajemnych powiązań stanowiły praktyczną realizację sformułowanych wcześniej postulatów metodologicznych. Nie stronił też M. Karaś od prób rozwiązywania rozmaitych problemów teoretycznych. W drobniejszych pracach pisał o zagadnieniu gwar przejściowych i mieszanych, kontaktach językowych, szczegółowych problemach fonologicznych.

Osobowość naukowa M. Karasia odcisnęła się bardzo wyraziście na pracach zbiorowych, w których uczestniczył i którymi kierował, zwłaszcza na *Małym atlasie gwar polskich* i *Słowniku gwar polskich*. Znajomość gwar, umiejętność i sprawność prowadzenia eksploracji terenowej, doskonałe przygotowanie teoretyczne sprawiły, że M. Karaś bardzo szybko stał się wytrawnym, doświadczonym dialektologiem. Z tego względu, gdy w 1958 r. zmarł K. Nitsch — inicjator i organizator prac nad atlasem i słownikiem gwar polskich, M. Karaś został kierownikiem Pracowni Atlasu i Słownika Gwar Polskich Zakładu Językoznawstwa Polskiej Akademii Nauk i redaktorem *Małego atlasu gwar polskich*. Udział M. Karasia w opracowaniu atlasu był znaczny. Zebrał on do atlasu materiał w trzynastu punktach, uczestniczył w opracowywaniu map, pod jego redakcją ukazały się tomy III–XIII (1960–1970) *Małego atlasu gwar polskich*, wyróżnionego nagrodą państwową I stopnia.

Trzy pierwsze tomy atlasu miały zgodnie z pierwotnymi założeniami charakter głównie leksykalny. Opracowaniu i analizie poddano przede wszystkim wyrazy z zakresu kultury materialnej. Po objęciu kierownictwa przez M. Karasia na plan pierwszy

wysunęły się w atlasie zagadnienia gramatyczne. Punkt ciężkości przeniesiono więc z map leksykalnych na mapy ukazujące ewolucję i zróżnicowanie dialektalne poszczególnych elementów systemu gramatycznego: fonemów, form fleksyjnych, kategorii słowotwórczych. Podstawę tak opracowanych map stanowiły nie pojedyncze wyrazy, lecz materiały czerpane z całej dotychczasowej literatury dialektologicznej. W kolejnych tomach opracowano zróżnicowanie gwarowych kontyuantów staropolskich głosek *ā*, *ē*, *ō*, *ī*, *y*, samogłosek nosowych, spółgłosek wargowych palatalnych i in. W końcowych tomach (zwłaszcza w t. XII) oprócz map leksykalnych znalazło się przeszło 20 zbiorczych map gramatycznych, dzięki czemu atlas stał się syntezą stanu rozmaitych zjawisk gramatycznych we współczesnych dialektach polskich. Ta zmiana pierwotnej koncepcji atlasu stanowi o bardzo ważnym wkładzie M. Karasia do polskiej dialektologii.

Jeszcze w trakcie opracowywania i publikowania poszczególnych tomów *Małego atlasu gwar polskich* trwały prace zmierzające do opracowania następnego monumentalnego dzieła zbiorowego — *Słownika gwar polskich*. Gromadzenie materiałów, rozpoczęte przez inicjatora słownika, było kontynuowane przez zespół pod kierunkiem M. Karasia. W tym czasie opracowano ogólną koncepcję słownika i zasady redakcyjne. Najważniejsze prace teoretyczne wyszły spod pióra M. Karasia. Są to artykuły: *Co to jest słownictwo gwarowe?*, *O „Słowniku gwar polskich”* i in. Ostateczną koncepcję słownika, szczegółową instrukcję redakcyjną, przykłady opracowania haseł oraz bibliografię przyniósł próbny zeszyt *Słownika gwar polskich*, opublikowany w 1964 r. Słownik ten zgodnie z pierwotną koncepcją miał mieć charakter dyferencyjny. Od początku gromadzono wyłącznie słownictwo gwarowe, pomijano natomiast wyrazy wspólne dialektom i polszczyźnie literackiej. W ostatnim okresie swojego życia M. Karaś pracował nad przygotowaniem do druku haseł zaczynających się na litery *a* i *b*. Pierwszy zeszyt *Słownika gwar polskich*, zawierający bibliografię, ukazał się w listopadzie 1977 r., kilka miesięcy po jego śmierci. Pozostałe trzy zeszyty pierwszego tomu, wydane w latach 1979–1982, są sygnowane jeszcze jego nazwiskiem jako redaktora naukowego. Opracowanie koncepcji słownika i metod pracy — niepodważalna zasługa M. Karasia — umożliwiło kontynuację tego wielkiego dzieła przez zespół współpracowników.

Drugą, równie ważną dziedzinę zainteresowań badawczych M. Karasia stanowiła onomastyka. Pierwszym poważniejszym osiągnięciem na tym polu była książka *Nazwy miejscowe typu Podgóra, Zalas w języku polskim i innych językach słowiańskich* (1955). Praca ta, o charakterze materiałowym, świadczy o dobrym przygotowaniu filologicznym wyniesionym z seminariów W. Taszyckiego. Autor poddał w niej analizie nazwy miejscowe i wyrazy pospolite utworzone od innych wyrazów za pomocą samego prefiksu bez użycia sufiksu. Obszerny materiał historyczny umożliwił pokazanie ekspansji tego typu słowotwórczego i jego zasięg geograficzny. Na tej ważnej rozprawie wzorowali się później badacze zajmujący się analizą podobnych struktur w innych językach słowiańskich. W kolejnych pracach zanalizował M. Karaś inne typy nazewnicze, mianowicie nazwy miejscowe typu *Annopol*, *Białogard*, nazwy złożone z drugim członem pochodnym od nazw osobowych użytych w dopełniaczu,

np. *Poręba Żegoty*, *Wola Golego*, nazwy złożone z drugim członem *Niżny* — *Wyżny*. Interesowały go też nazwy obcego pochodzenia występujące w Małopolsce południowej. Zbadał nazwy pochodzenia słowackiego na Żywiecczyźnie i niemieckiego na terenie Orawy, Podhala i Spiszu. Pociągały go również etymologie nazw miejscowych o zagadkowej budowie. W serii artykułów zanalizował nazwy z terenu Żywiecczyny (*Rajczę*, *Łodygowice*, *Klecze*, *Przybradz* i *Rycerkę*). Warto też wspomnieć o rozprawkach o nazwach *Limanowa*, *Rzeszów*, *Szyce*, *Bizorenda*.

Interesowała M. Karasia także antroponomia. Dawne nazwy osobowe, nie zachowane w źródłach historycznych, stały się przedmiotem analizy w pracy *O staropolskich imionach dwuczłonowych zachowanych w nazwach miejscowych*. Dzięki analizie nazw miejscowych poszerzył badacz zasób staropolskich nazw osobowych o 41 imion. Później powstała seria artykułów poświęcona nazwom osobowym zarówno współczesnym, jak też historycznym. Z najważniejszych prac z tego zakresu na uwagę zasługuje rozprawa *Antroponomia, czyli nazwy osobowe Przędzela i okolicy w powiecie niżańskim*. Kilka prac poświęcił wybranym strukturom antroponimicznym, mianowicie z sufiksami *-ur*, *-ura*, *-c*, *-j*, *-ń*. Zajmował się też M. Karaś nazewnictwem południowej Słowiańszczyzny. Rezultatem tych zainteresowań jest książka *Toponimia Wysp Elafickich na Adriatyku* (1968) oraz artykuły *Z toponimii jugosłowiańskiej* i *Macedońskie nazwy osobowe i miejscowe z XII w.* Wspomniane wyżej prace miały wprawdzie charakter materiałowy, ale znalazło się w nich sporo spostrzeżeń o charakterze ogólniejszym, dotyczącym prawidłowości funkcjonowania nazw własnych w systemie językowym.

W ostatnich latach życia punkt ciężkości zainteresowań onomastycznych M. Karasia przesunął się na zagadnienia teoretyczne. Jednym z centralnych zagadnień onomastyki słowiańskiej jest klasyfikacja nazw własnych. M. Karaś włączył się w nurt toczonych na ten temat dyskusji rozprawą *Słowiańskie nazwy miejscowe i ich klasyfikacje*, analizując nazwy miejscowe określane mianem patronimicznych. Zajął się również klasyfikacją nazw osobowych w dwu rozprawach: *Nazwy własne i ich klasyfikacje* oraz *Imię, nazwisko, przezwisko = nazwa osobowa w polszczyźnie*, w których zanalizował dotychczasowe klasyfikacje i przedstawił własny, oryginalny podział. Podstawę tego podziału stanowi otwartość lub nieotwartość w płaszczyźnie leksykalnej i morfologicznej poszczególnych kategorii antroponimicznych. Z synchronicznego punktu widzenia nazwiska są nazwami leksykalnie i morfologicznie zamkniętymi, imiona nazwami leksykalnie zamkniętymi, morfologicznie otwartymi, natomiast przezwiska nazwami leksykalnie otwartymi, a morfologicznie zamkniętymi.

W bogatym dorobku M. Karasia nie brak też prac z historii języka polskiego. Mają one różny charakter i niejednakową wagę: obok artykułów znajdujemy książki, obok prac materiałowych i wydawnictw źródłowych — syntetyczne rozprawki ukierunkowane teoretycznie. Pierwsze publikacje historycznojęzykowe M. Karasia pojawiają się nieco później niż prace dialektologiczne. Pierwsze poważne studium z historii języka polskiego — *Historia i geografia prepozycji ot ||od w języku polskim* — zwraca uwagę wzorową analizą filologiczną, która umożliwiła ostateczne rozstrzygnięcie kontrowersji na temat genezy dźwięczności w *od* i ustalenie uwarunkowań geograficznych.

Inne prace materiałowe dotyczą zagadnień fonetycznych, morfologicznych i leksykalnych. Z problemów fonetycznych pociągał M. Karasia szczególnie rozwój grup spółgłoskowych. Najważniejsza jest tu rozprawa *Ze studiów nad polskimi grupami spółgłoskowymi. Nagłos zaimka wszy(s)tek*. Choć trzon tej rozprawy stanowi analiza materiału, nie brak tam również uwag o charakterze teoretycznym. To rys charakterystyczny warsztatu naukowego M. Karasia. Analiza materiału jest źródłem refleksji o charakterze ogólniejszym — teoretycznym i metodologicznym. Przejawem zainteresowań grupami spółgłoskowymi są też artykuły poświęcone wymianie grupy *čN* w *śN* i realizacji grup *dl*, *tl* w języku polskim. Wśród prac dotyczących fonetyki na szczególną uwagę zasługuje artykuł *Uwagi o rozwoju stpol. q i grupy eN*. Oryginalność koncepcji M. Karasia polega tu na tym, że podjął on próbę zbadania ewolucji samogłosek nosowych na tle paralelizmu, jaki daje się zauważyć w realizacji samogłosek nosowych i połączeń samogłoska ustna + *N* we współczesnych gwarach.

Z prac poświęconych historycznej morfologii języka polskiego wypada wymienić artykuł *Nominativus pluralis typu brucia wójcia*. Ciekawe szczegóły wykrył M. Karaś również we fleksji zaimków, którym jest poświęcony artykuł *Staropolski i gwarowy biernik ja, je || nią, nie*. Oprócz prac materiałowych znajdujemy w jego dorobku artykuły o charakterze bardziej teoretycznym. Są to prace: *Z historii prastłowiańskiej deklinacji spółgłoskowej* i *Kształtowanie się polskiego systemu czasów na tle ogólnosłowiańskim*.

Brał również M. Karaś na swój warsztat problemy słowotwórstwa historycznego. Godna uwagi jest tu zwłaszcza rozprawka *O strukturach słowotwórczych typu biały, który w języku polskim*. Więcej uwagi poświęcał leksyce. Sporo studiów leksykalnych dotyczyło wyrazów gwarowych, nie brak jednak rozprawek, w których śledził historię i wyjaśnił genezę niektórych wyrazów (por. prace o wyrazach *szczuka*, *szczupak*, *inacej*, *dosić*, *oprócz*, *prócz*).

Ważną pozycję w dorobku historycznojęzykowym M. Karasia stanowią prace edytorskie. Rozpoczął od publikowania (wspólnie z historykiem Z. Perzanowskim) drobniejszych tekstów, mianowicie polskich rot sądowych (z ksiąg sądowych ziemskich krakowskich i pilźnieńskich). Potem przyszedł czas na większe przedsięwzięcia. Wspólnie z Z. Perzanowskim opublikował *Statuty kapituły norbertańskiej z r. 1340 w tłumaczeniu polskim z r. 1541* (1970). Badaczom historii języka udostępnił też M. Karaś zabytek polskiej leksykografii z 1. połowy XVII w., mianowicie *Dykcjonarz słowiańsko-polski z roku 1641*. Ostatnim przedsięwzięciem edytorskim zrealizowanym przez M. Karasia (wraz z L. Łysiakiem) jest wydana już po jego śmierci *Księga sądowa państwa żywieckiego 1681–1773*.

Wśród publikacji M. Karasia dotyczących historii języka można też znaleźć refleksje na tematy ogólniejsze. Zabrał on głos na temat pochodzenia i rozwoju polskiego języka literackiego w syntetycznym artykule *Kilka uwag o rozwoju polskiego języka literackiego*. Podjął także kontrowersyjny problem roli pisarzy w kształtowaniu się języka literackiego, dochodząc do wniosku, że oddziaływanie pisarzy ma charakter bierny, polegający na utrwalaniu języka literackiego.

Prace z historii języka, które wyszły spod pióra M. Karasia, dowodzą doskonałego opanowania warsztatu filologicznego. Znakomita znajomość gwar umożliwiła mu wykorzystywanie materiałów dialektalnych do badań historycznojęzykowych, dzięki czemu właściwie rozwiązał niejeden problem.

Bardzo ważną dziedziną zainteresowań naukowych M. Karasia stał się, szczególnie w ostatnich latach jego życia, język współczesny. Pociągały go zagadnienia fonologiczne, czego najdobitniejszym wyrazem był artykuł *Faktyczne i pozorne tendencje we współczesnym systemie fonologicznym języka polskiego*, w którym przedstawił przemiany zachodzące po 1945 r. Z zainteresowań tą problematyką i świadomości istotnych przemian dokonujących się w polszczyźnie zrodził się pomysł opracowania dzieła zbiorowego *Słownika wymowy polskiej*. Dzięki energii i entuzjazmowi M. Karasia dzieło to po trwających kilka lat pracach ukazało się niestety już kilka miesięcy po jego śmierci. Zmarł 10 sierpnia 1977 r. w Krakowie.

Wskazywał też M. Karaś na pilną potrzebę i konieczność badania współczesnej leksyki. Sam opracował ciekawe studium *Nazwy ścianki pudełka od zapalek, o którą się pociera główkę zapalki*. Niedługo przed śmiercią zainicjował zespołowe badania polszczyzny mówionej na przykładzie Krakowa i Nowej Huty, które kontynuowali jego uczniowie.

W ostatnich latach działalności naukowej interesowały M. Karasia również zagadnienia języka artystycznego. W artykule *Polszczyzna w prozie debiutów powojennych* podjął próbę przedstawienia ważniejszych tendencji językowych w prozie polskiej lat 1945–1975. W książeczce *O polskim języku artystycznym (1944–1974)* (1974) starał się określić niektóre podstawowe właściwości języka literatury na tle innych odmian językowych. Wypowiedział się w niej także na temat języka pisarzy, uważając, że nie można traktować go całościowo, że należy raczej mówić o języku poszczególnych utworów. Postulował prowadzenie badań statystycznych dzieł literackich.

Twórczość naukowa M. Karasia wyrastała ze świetnych tradycji krakowskiej szkoły językoznawczej. W swojej działalności naukowej nie ograniczał się on bynajmniej do rozwijania uprawianych tu kierunków badań. Uczony ten był otwarty na nowe prądy w lingwistyce, takie jak strukturalizm (zastosowany do interpretacji materiałów gwarowych) czy socjolingwistyka. Tę otwartość zaszczerpił też swoim uczniom. Cenny i obfity dorobek naukowy zapewnia mu trwałą pozycję w dziejach krakowskiej i polskiej lingwistyki.

Bibliografia

- J. Bubak, *Mieczysław Karaś jako badacz języka artystycznego*, [w:] *O języku literatury*, red. J. Bubak, A. Wilkoń, Katowice 1981, s. 9–12.
J. Bubak, *Mieczysław Karaś jako nauczyciel i wychowawca*, „Poradnik Językowy” 1984, s. 382–384.
Z. Cygał, K. Rudek, *Bibliografia prac Mieczysława Karasia*, [w:] M. Karaś, *Język polski i jego historia. Wybór pism*, red. J. Rusck, M. Szymczak, Warszawa 1986, s. 9–37.

- K. Dejna, *Dialektologia w dorobku językoznawczym Mieczysława Karasia*, „Poradnik Językowy” 1984, s. 347–352.
- B. Dunaj, *Prof. dr Mieczysław Karas (10 II 1924–10 VIII 1977)*, „Slavia Occidentalis” XXXVI, 1979, s. 207–210.
- B. Dunaj, *Mieczysław Karas jako historyk języka*, „Poradnik Językowy” 1984, s. 359–365.
- M. Hess, *Mieczysław Karas jako działacz polityczny, społeczny i organizator nauki*, „Poradnik Językowy” 1984, s. 379–381.
- Z. Kurzowa, *W dziesięciolecie śmierci Mieczysława Karasia i Ewy Ostrowskiej*, „Język Polski” LXVIII, 1988, s. 262–265.
- W. Loranc, *Świadek i współtwórca kariery chłopów*, „Poradnik Językowy” 1984, s. 385–391.
- H. Markiewicz, *Wspomnienie o M. Karasiu. Przemówienie*, „Ruch Literacki” 1977, z. 6, s. 477–481.
- E. Orzechowski, *Mieczysław Karas (1924–1977)*, „Poradnik Językowy” 1984, s. 392–399.
- E. Ostrowska, *Mieczysław Karas. 10 II 1924–10 VIII 1977*, „Język Polski” LVIII, 1978, s. 1–7.
- J. Petr, *Mieczysław Karas. 10 II 1924–10 VIII 1977*, „Slavia” XLVII, 1978, s. 222–224.
- J. Reichan, *Mieczysław Karas jako leksykolog i leksykograf*, „Język Polski” LXVIII, 1988, s. 266–269.
- J. B. Rudnycki, *Do życiorysu M. Karasia*, „Język Polski” LXXI, 1991, s. 80.
- J. Rusek, *Mieczysław Karas (10 II 1924–10 VIII 1977)*, „Biuletyn PTJ” XXXVII, 1980, s. 9–11.
- J. Rusek, *Zainteresowania slawistyczne Mieczysława Karasia*, „Poradnik Językowy” 1984, s. 374–378.
- K. Rymut, *Profesor Mieczysław Karas (10 II 1924–10 VIII 1977)*, „Onomastica” XXII, 1977, s. 3–4.
- K. Rymut, *Onomastyka w dorobku naukowym Mieczysława Karasia*, „Poradnik Językowy” 1984, s. 353–358.
- T. М. Судник, Н. И. Толстой, *Памяти Мечислава Караса*, „Советское славяноведение” 1978, nr 3.
- M. Szymczak, *Prof. dr Mieczysław Karas. 10 II 1924–10 VIII 1977 r.*, „Poradnik Językowy” 1978, s. 3–6.
- A. Wilkoń, *Zainteresowania Mieczysława Karasia współczesnym językiem polskim*, „Poradnik Językowy” 1984, s. 366–373.

Bogusław Dunaj